

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

KH 23.03.2026
216/00.04.03/2026

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@tornio.fi)
Harri Ryyänen, kaupunginarkkitehti, vs. tekninen johtaja
Markku Vaittinen, johtava rakennustarkastaja
Jukka Kujala, kaupunginjohtaja

Tornion kaupungin alueella on kuusi maatuulivoimahanketta eri vaiheissa kaavaprosessia. Tornion kaupungilla on tuulivoimaosayleiskaavojen hankealueisiin sisältyvää maaomaisuutta vain yhdessä hankkeessa, jonka osalta on neuvotellut purkuvakuudet ovat kaupungin tiedossa. Muiden hankkeiden osalta yksityisten maanomistajien ja tuulivoimatoimijoiden sopimuksista kaupungilla ei ole mahdollisuutta saada tietoa. Purkuvakuuksien riittävyys sekä mahdollisissa hanketoimijoiden konkurssitilanteissa kaupungille aiheutuvat riskit ovat herättäneet voimakasta keskustelua tuulivoimaosayleiskaavojen valmistelussa.

Tornion kaupunki katsoo, että lainsäädännöllä määrättävä purkuvakuus on sekä kaavoituksen, että maanvuokrasopimusten laatimisen kannalta kannatettava tavoite, joka lisää sopimusten läpinäkyvyyttä, hankkeiden sosiaalista hyväksyttävyyttä ja riskienhallinnan ennakoitavuutta. Lakiluonnoksen mukaan vakuuksien määräytymiselle tulisi yhteinen käytäntö kaikissa hankkeissa.

Rakennusvalvonnan kannalta esitetty malli kuitenkin sisältää useita ongelmakohtia, johon on tässä nostettu tärkeimmät, joihin toivotaan tarkennuksia lainvalmistelussa.

Purkuvakuuden määrittely, käsittely ja hallinnointi lakiluonnoksen nykysessä muodossa tulisi työllistämään rakennusvalvontaa raskaasti. Tornion kaupungin rakennusvalvonnan kanta on, että lakiin tulee olla kirjattuna mahdollisuus käyttää purkuvakuuden arviointiin tai määrittelyyn ulkopuolista arvioijaa.

Rakentamislain mukaisesti rakennusvalvonnan osalta valvontavastuu alkaa rakentamisluvan lupakäsittelyllä ja päättyy loppukatselmuksessa. Tornion rakennusvalvonnan näkemyksen mukaan vakuuksien riittävyyden seurantaan ei ole resursseja eikä osaamista rakennusvalvonnassa. Vakuudet voivat realisoitua vasta vuosikymmenten päästä. Hanketoimijan vaihtumisen tai konkurssin aiheuttamiin seurauksiin vakuuksien uudistamisen/säilymisen osalta ei kuulu rakennusvalvonnan osaamisalueeseen. Mikäli vakuuksien antajaksi on hyväksyttävä koko EU:n alueen rahoitus- tai vakuutuslaitokset vakuusjärjestelyiden hallinnointi tulee entistä haasteellisemmaksi.

Tornion kaupungin näkemyksen mukaan tarvittava hallinnointi ja ohjaus kansallisten ja kansainvälisten vakuuksien osalta tulisi toteuttaa valtakunnallisen toimijan, esimerkiksi EVK tai LVV:n toimesta.

Tornion kaupunki katsoo, että:

- valtion tulee arvioida esityksen resurssivaikutukset realistisesti,
- kunnille tulee turvata riittävät resurssit (rahoitus tai mahdollisuus periä täysimääräiset kustannukset maksuina),

- tulee selvittää mahdollisuus alueelliseen tai maakunnalliseen yhteistyöhön purkuvakuuksiin ja niiden valvontaan liittyvissä tehtävissä,
- vakuuden hallinnointiin ja arviointiin liittyviin tehtäviin tulee laatia valtakunnalliset ohjeet ja laskentamallit.

Tornion kaupungin rakennusvalvonta katsoo, että purkamisen tasolle tulee määritellä laissa selkeät, yhtenäiset kansalliset vaatimukset: mitä puretaan, miten maisemoidaan sekä osoitettava selkeät toimintaperiaatteet miten ympäristövaikutusten huomiointi purkamisen osalta toteutetaan.

Vakuuden määrän tulee perustua realistiseen arvioon kokonaispurkukustannuksista, mukaan lukien:

- tornin, konehuoneen ja lapojen purku,
- betoniperustusten poistaminen tai käsittely,
- materiaalien kuljetus ja jätehuolto,
- alueen ennallistaminen,
- mahdolliset ympäristöhaittojen korjaustoimet.

Vakuuden tulee olla indeksisidonnainen, jotta 30–35 vuoden elinkaaren aikana tapahtuva kustannustason nousu ei johda vakuuden alikatteeseen.

Tornion kaupunki pitää lakiesitystä tarpeellisena ja kannatettavana, sillä esitys selkeyttää purkamisvastuuta, vahvistaa toiminnanharjoittajan vastuuperiaatetta, ja parantaa tuulivoiman hyväksyttävyyttä kunnissa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kujala Jukka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa valmistelutekstin mukaisen lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta.

Päätös
